

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Wyniki wstępne

Badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na granicy zewnętrznej Unii Europejskiej na terenie Polski w I kwartale 2010 roku

Po raz pierwszy na całej zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski !

WYNIKI BADANIA

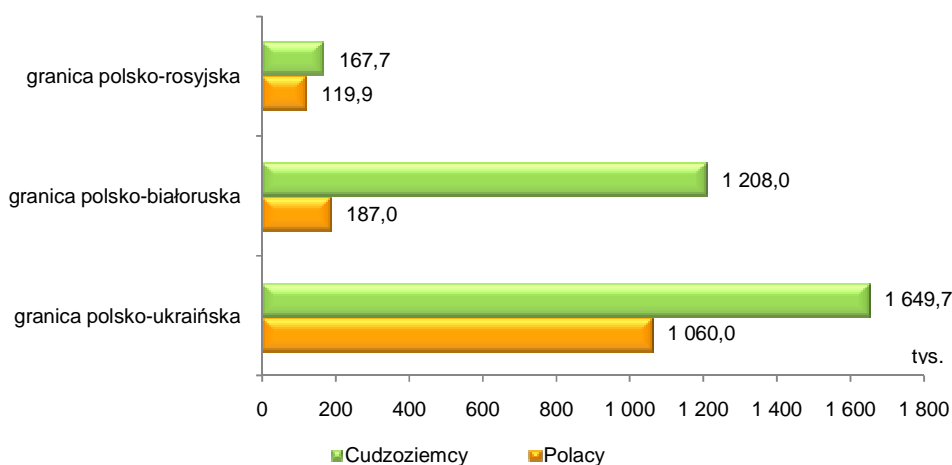
Liczba osób objętych badaniem obrotu towarów i usług w ruchu granicznym w I kwartale 2010 r. wyniosła 35,2 tys., w tym ponad 65% stanowili cudzoziemcy. Najwięcej osób objęto ankietyzacją na granicy polsko-ukraińskiej – 46,5% ogółu przebadanych, trochę mniej – 37,7% – na granicy z Białorusią i 15,8% na granicy z Rosją.

Ruch graniczny osób na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej według danych Straży Granicznej w I kwartale 2010 r. wyniósł:

- **Polacy – 1,3 mln**, tj. o 18,5% mniej niż w IV kwartale 2009 r. i o 33,0% mniej w stosunku do I kwartału 2009 r.,
- **cudzoziemcy – 3,0 mln**, tj. o 6,5% mniej niż w IV kwartale 2009 r. i o 33,6% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Najwięcej osób przekraczało granicę polsko-ukraińską (62,2% ogółu przekroczeń na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej), o połowę mniej granicę z Białorusią (31,2%) i najmniej (6,6%) granicę z Rosją. W znacznym stopniu związane jest to z długością poszczególnych odcinków granicy i usytuowanych tam przejść (wykres 1).

Wykres 1. Ruch graniczny na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski w I kwartale 2010 r.

Wśród cudzoziemców wyjeżdżających z Polski przez poszczególne odcinki granic dominowali obywatele kraju sąsiadującego – i tak na granicy z Ukrainą 96,1% stanowili obywatele Ukrainy, na granicy z Białorusią 86,8% to obywatele Białorusi, a na granicy z Rosją 85,8% to obywatele Rosji.

Wśród osób przekraczających badaną granicę dominowali zmotoryzowani – 89,1% cudzoziemców i 84,8% Polaków. Osoby przekraczające granicę pieszo (Medyka) stanowiły 5,7% wśród cudzoziemców i 13,3% wśród Polaków, natomiast podróżujący koleją – odpowiednio 5,2% i 1,9%.

Ponad 92% badanych cudzoziemców deklarowało jednodniowy pobyt w Polsce. Podobnie wysoki odsetek (94,5%) stanowili Polacy deklarujący jednodniowy pobyt za granicą.

Kartę Polaka posiadało 4,0% cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską, 10,6% – polsko-białoruską, i 0,4% – polsko-rosyjską.

Wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

Szacunkowa wartość zakupionych w Polsce towarów i usług przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej w I kwartale 2010 r. wyniosła 696,3 mln zł, natomiast wydatki poniesione za granicą przez Polaków w tym okresie wyniosły 97,5 mln zł.

W I kwartale br. wydatki cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską wyniosły 427,8 mln zł, natomiast Polaków – 73,5 mln zł i były niższe w porównaniu z IV kwartałem 2009 r. odpowiednio o 17,1% i 9,0%. Wydatki poniesione przez cudzoziemców w I kwartale 2010 r. były o 17,8% wyższe niż w analogicznym okresie 2009 r., zaś w przypadku Polaków były o 8,5% niższe.

Wydatki cudzoziemców przekraczających granicę z Białorusią wyniosły 245,2 mln zł i były o 21,5% niższe w porównaniu z IV kwartałem 2009 r. Z kolei wydatki Polaków ukształtowały się na poziomie 15,0 mln zł i były o 29,2% niższe w stosunku do poprzedniego kwartału.

W badanym okresie wydatki cudzoziemców przekraczających granicę polsko-rosyjską wyniosły 23,1 mln zł, natomiast Polaków – 9,0 mln zł. Badanie na tym odcinku granicy rozpoczęło się w I kwartale 2010 r.

Jak widać z powyższych danych, najczęściej wydatków ponieśli cudzoziemcy i Polacy przekraczający granicę z Ukrainą, odpowiednio 61,5% i 73,5%, znacznie mniej przekraczający granicę polsko-białoruską – odpowiednio 35,2% i 15,4%, zaś najmniej przekraczający granicę z Rosją, których wydatki stanowiły 3,3% dla cudzoziemców i 9,2% dla Polaków. Wysokość wydatków na poszczególnych odcinkach granic powiązana była z wielkością ruchu granicznego na tych odcinkach (por. wykres 1).

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez 1 cudzoziemca przekraczającego zewnętrzną granicę Unii Europejskiej w I kwartale 2010 r. ukształtowały się na poziomie ok. 466 zł. Natomiast średnie wydatki 1 Polaka za granicą wyniosły ponad 144 zł.

W I kwartale 2010 r. cudzoziemiec przeciętnie wydawał najczęściej na materiały budowlane – 112 zł, sprzęt gospodarstwa domowego – 61 zł, artykuły radiowo-telewizyjne – 41 zł, odzież i obuwie – 37 zł oraz części i akcesoria do środków transportu – 36 zł. Natomiast Polak przeciętnie wydawał najczęściej na paliwo – 91 zł, napoje alkoholowe – 19 zł i wyroby cukiernicze – 11 zł.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez 1 cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-ukraińską w I kwartale 2010 r. ukształtowały się na poziomie ok. 535 zł, natomiast średnie wydatki za granicą 1 Polaka wyniosły ponad 138 zł. Cudzoziemiec przekraczający

granicę polsko-ukraińską przeciętnie wydawał najwięcej na materiały budowlane – 200 zł, sprzęt gospodarstwa domowego – 84 zł, mięso i wyroby mięsne – 53 zł. Natomiast Polak przeciętnie wydawał najwięcej na paliwo – 81 zł, napoje alkoholowe – 20 zł i wyroby cukiernicze – 13 zł.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez 1 cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-białoruską w I kwartale 2010 r. ukształtowały się na poziomie ok. 405 zł, natomiast średnie wydatki za granicą 1 Polaka wyniosły ponad 178 zł. Cudzoziemiec przekraczający tę granicę przeciętnie wydawał najwięcej na środki czystości i artykuły kosmetyczno-toaletowe – 62 zł, odzież i obuwie – 60 zł, artykuły radiowo-telewizyjne – 57 zł. Natomiast Polak przeciętnie wydawał najwięcej na paliwo – 143 zł, napoje alkoholowe – 14 zł i wyroby tytoniowe – 6 zł.

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez 1 cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-rosyjską w I kwartale 2010 r. ukształtowały się na poziomie ok. 259 zł, natomiast średnie wydatki za granicą 1 Polaka wyniosły ponad 153 zł. Cudzoziemiec przekraczający tę granicę przeciętnie wydawał najwięcej na mięso i wyroby mięsne – 42 zł, odzież i obuwie – 35 zł, usługi gastronomiczne – 26 zł i noclegi – 18 zł. Natomiast Polak przeciętnie wydawał najwięcej na paliwo – 109 zł, napoje alkoholowe – 14 zł i wyroby tytoniowe – 8 zł.

Podstawowe informacje dotyczące wydatków cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą, przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej w I kwartale 2010 r. przedstawia poniższe zestawienie:

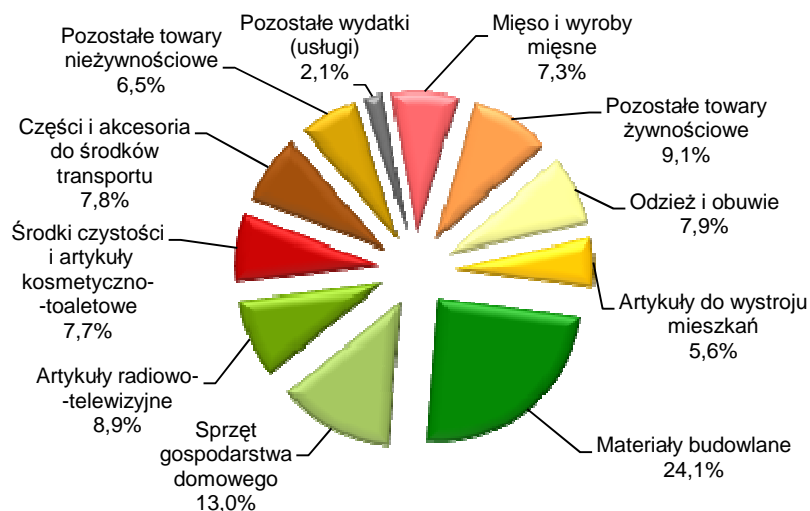
Województwa	Wydatki w mln zł		Średnie wydatki w zł	
	cudzoziemcy	Polacy	cudzoziemcy	Polacy
<i>Granica polsko-ukraińska</i>				
Podkarpackie	204,1	30,0	508,8	100,5
Lubelskie	223,7	43,5	560,3	185,9
<i>Granica polsko-białoruska</i>				
Lubelskie	118,4	8,3	464,1	185,8
Podlaskie	126,8	6,7	362,1	169,5
<i>Granica polsko-rosyjska</i>				
Warmińsko-mazurskie	23,1	9,0	259,5	153,1

W strukturze wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę UE dominowały wydatki na towary nieżywnościowe – 81,5%. Na towary żywnościowe przypadło 16,4% ogółu wydatków, a na usługi – 2,1%, w tym wydatki na usługi gastronomiczne stanowiły 1,2%, a na noclegi – 0,6%.

Spośród artykułów nieżywnościowych największym zainteresowaniem cudzoziemców cieszyły się materiały budowlane, sprzęt gospodarstwa domowego oraz artykuły radiowo-telewizyjne. Natomiast z towarów żywnościowych najchętniej kupowano mięso i wyroby mięsne. Na poszczególnych odcinkach granic występowało pewne zróżnicowanie w strukturze wydatków. Cudzoziemcy przekraczający granicę polsko-ukraińską najwięcej wydawali na materiały budowlane (ponad 37%) i sprzęt gospodarstwa domowego. Z kolei w strukturze wydatków obcokrajowców przekraczających granicę polsko-białoruską dominowały środki czystości i artykuły kosmetyczno-toaletowe oraz odzież i obuwie. Natomiast wydatki na materiały budowlane były znikome, podobnie jak w przypadku granicy z Rosją. Cudzoziemcy przekraczający granicę polsko-rosyjską najwięcej wydatkowali na mięso i wyroby mięsne oraz usługi (noclegi i usługi gastronomiczne). Szczegółową strukturę wydatków poniesionych

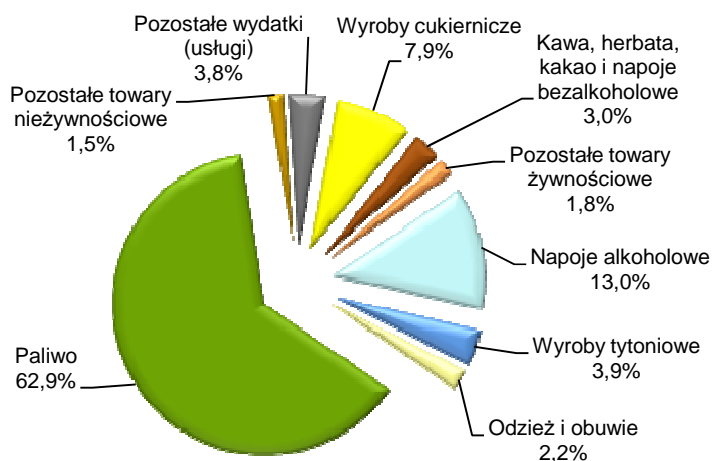
w Polsce przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski w I kwartale 2010 roku przedstawia wykres 2.

Wykres 2. Struktura wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

W strukturze wydatków poniesionych za granicą przez Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej przeważały wydatki na zakup towarów nieżywnościowych (około 67%), w tym w szczególności na zakup paliwa. Wydatki na towary żywnościowe stanowiły około 13% ogółu wydatków poniesionych przez Polaków (spośród artykułów żywnościowych najczęściej kupowano wyroby cukiernicze). Znaczący udział miały również wydatki na napoje alkoholowe (13%). Strukturę wydatków Polaków przekraczających poszczególne odcinki granic była zbliżona. Szczegółową strukturę wydatków poniesionych przez Polaków za granicą w I kwartale 2010 r. przedstawia wykres 3.

Wykres 3. Struktura wydatków poniesionych za granicą przez Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

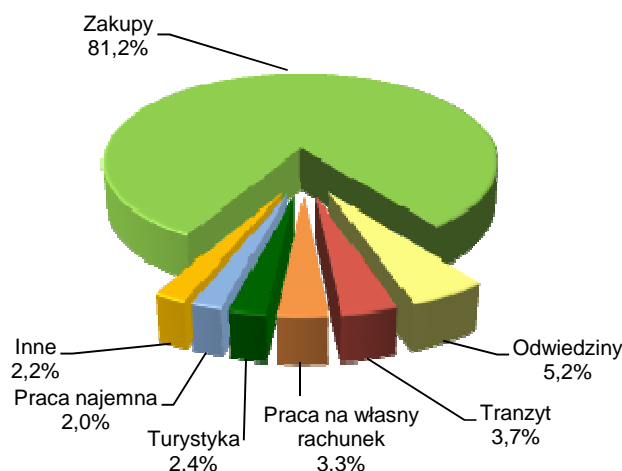

Cel wizyty i częstotliwość przekraczania granicy

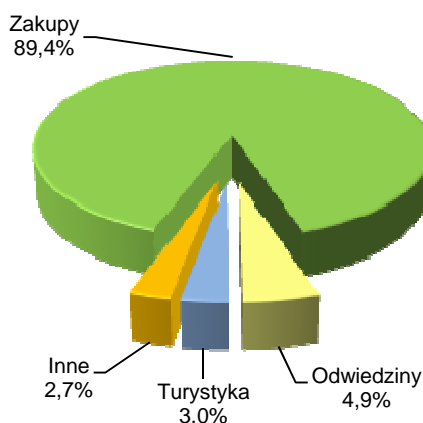
Najczęstszym celem przyjazdu cudzoziemców do Polski było dokonanie zakupów, następnie praca, odwiedziny, tranzyt i turystyka. Dokonanie zakupów było również nadal dominującym celem wyjazdu za granicę deklarowanym przez Polaków. Polacy wyjeżdżali także w odwiedziny oraz w celach turystycznych. Należy zaznaczyć, że ponad 97% cudzoziemców i ok. 99% Polaków, którzy podali główny cel – dokonanie zakupów – deklarowało pobyt jednodniowy.

Strukturę cudzoziemców i Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej według celu wizyty przedstawiają wykresy 4 i 5.

Wykres 4. Struktura cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według celu wizyty w Polsce

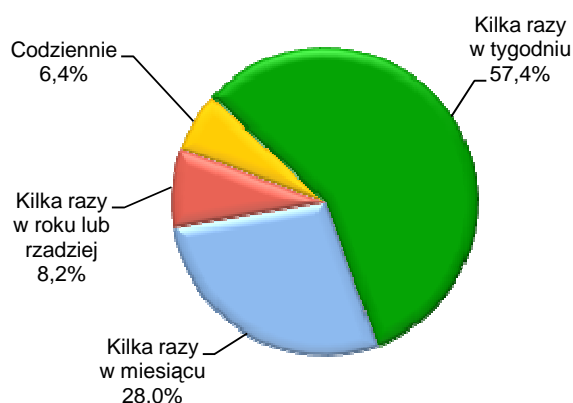
Wykres 5. Struktura Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według celu pobytu za granicą

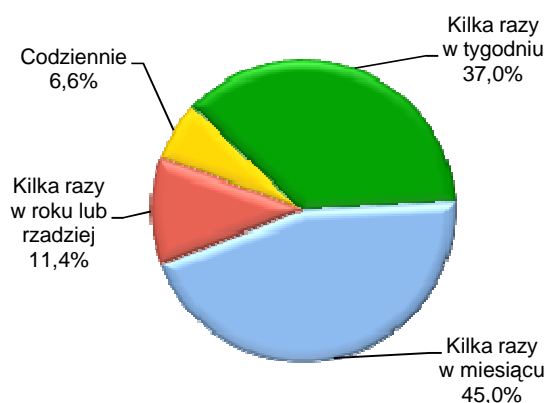
Najwięcej cudzoziemców objętych badaniem przekraczało granicę kilka razy w tygodniu (ponad 57%), a o połowę mniej – kilka razy w miesiącu. Z kolei najwięcej Polaków przekraczało granicę kilka razy w miesiącu (45%), a trochę mniej (37%) kilka razy w tygodniu. Najniższy był udział zarówno cudzoziemców jak i Polaków przekraczających granicę codziennie (ok. 6-7%).

Szczegółową strukturę przekraczania granicy według badanych przedziałów częstotliwości w I kwartale 2010 r. zaprezentowano na wykresach 6 i 7.

Wykres 6. Struktura cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według częstotliwości przekraczania granicy

Wykres 7. Struktura Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według częstotliwości przekraczania granicy

Mały ruch graniczny na granicy polsko-ukraińskiej

W celu ułatwienia ruchu przygranicznego została zawarta *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego*¹, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2009 roku.

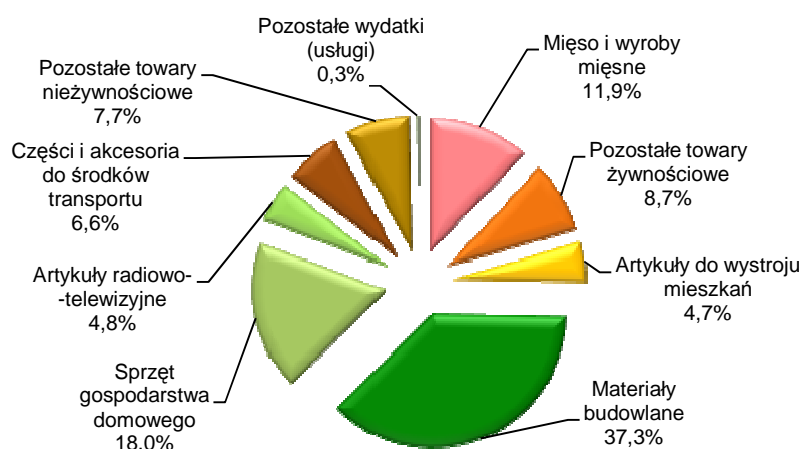
Według danych Straży Granicznej w I kwartale 2010 r. w ramach małego ruchu granicznego (MRG) granicę polsko-ukraińską przekroczyło 538,7 tys. osób, co stanowiło 32,7% przekroczeń cudzoziemców na badanym odcinku granicy. W porównaniu z IV kwartałem 2009 r. liczba przekroczeń granicy w ramach MRG była o ok. 75% większa. Najwięcej przekroczeń granicy (29,5% ogółu przekroczeń granicy w ramach MRG) odnotowano na przejściu drogowym w Medyce, gdzie obok ruchu zmotoryzowanych ma

¹ Ustawa z dnia 6 marca 2009 r. o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku, oraz Protokołu, podpisanego w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 roku, między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku (DzU nr 66 poz. 555, z dnia 4 maja 2009 r.).

miejsce ruch pieszy. W ramach MRG większość cudzoziemców przekraczała granicę kilka razy w tygodniu (ok. 70%), przekraczający granicę kilka razy w miesiącu stanowili ponad 22%, zaś codziennie granicę przekraczało ponad 7% cudzoziemców.

Szacunkowa wartość wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską w ramach małego ruchu granicznego w I kwartale 2010 r. wyniosła ok. 96,2 mln zł. Stanowiło to 22,4% wydatków cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską i 13,8% wydatków cudzoziemców na całej granicy zewnętrznej Unii Europejskiej. Wydatki poniesione przez cudzoziemców przekraczających granicę w ramach MRG w porównaniu z poprzednim kwartałem były o 50,7% wyższe. Strukturę wydatków przedstawia wykres 8.

Wykres 8. Struktura wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską w ramach małego ruchu granicznego

Średnie wydatki przypadające na jednego cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-ukraińską w ramach MRG wyniosły ok. 358 zł. Przeciętnie najczęściej wydawano na materiały budowlane – 133 zł, sprzęt gospodarstwa domowego – 64 zł oraz mięso i wyroby mięsne – 43 zł.

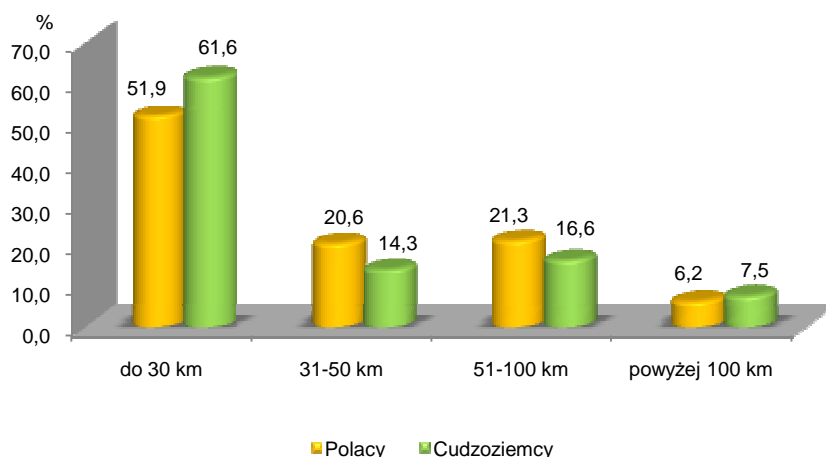
Rozpoczęcie badania przed wejściem w życie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego pozwala na porównanie ruchu osób oraz wydatków na obszarach przygranicznych przed i po wprowadzeniu ułatwień w przekraczaniu granicy w ramach małego ruchu granicznego. **Z analizy danych wynika, że wprowadzenie przepisów ułatwiających przekraczanie granicy znacząco wpłynęło na ożywienie ruchu w pasie przygranicznym.** Liczba cudzoziemców, którzy zamieszkiwali w pasie do 30 km od granicy i po przekroczeniu granicy poruszali się w odległości do 30 km od granicy w I kwartale 2010 r. była ponad dwukrotnie wyższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemców w tym pasie były o prawie 45% wyższe, natomiast średnie wydatki przypadające na 1 cudzoziemca spadły o ponad 31%. Dla porównania, w tym samym okresie, liczba przekroczeń granicy polsko-ukraińskiej przez cudzoziemców była o ponad 37% wyższa, a wydatki o ponad 17% wyższe. Powyższe dane wskazują na większe ożywienie w pasie przygranicznym. Biorąc pod uwagę obecne tendencje, można przypuszczać, że MRG wywrze korzystny wpływ na rozwój gmin, które znajdują się w strefie przygranicznej.

Delimitacja obszaru oddziaływania granicy

Badanie przeprowadzone w I kwartale 2010 r. pokazuje, że przekraczający zewnętrzną granicę Unii Europejskiej cudzoziemcy, podobnie jak i Polacy, byli najczęściej mieszkańcami miejscowości zlokalizowanych w odległości do 50 km od granicy (prawie 76% cudzoziemców

i prawie 73% Polaków), przy czym prawie 62% cudzoziemców i ok. 52% Polaków mieszkało w pasie do 30 km. Natomiast w odległości powyżej 100 km od granicy zamieszkiwało ponad 7% cudzoziemców i ponad 6% Polaków przekraczających zewnętrzną granicę UE (wykres 9).

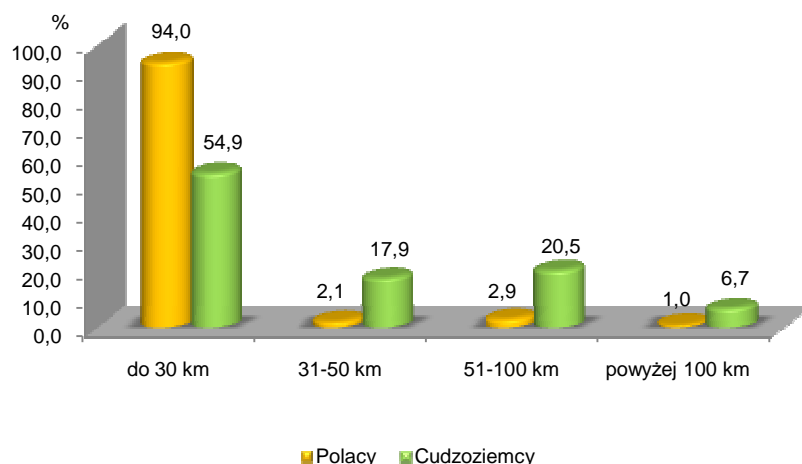
Wykres 9. Struktura Polaków i cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według odległości od granicy miejsca zamieszkania

Przekraczający granicę zewnętrzną Unii Europejskiej cudzoziemcy oraz Polacy najchętniej dokonywali zakupów w odległości do 50 km od granicy – prawie 73% cudzoziemców i aż 96% Polaków, przy czym prawie 55% cudzoziemców i 94% Polaków dokonywało zakupów w pasie do 30 km. Z kolei w odległości powyżej 100 km zakupów dokonywało ok. 7% cudzoziemców i zaledwie 1% Polaków (wykres 10).

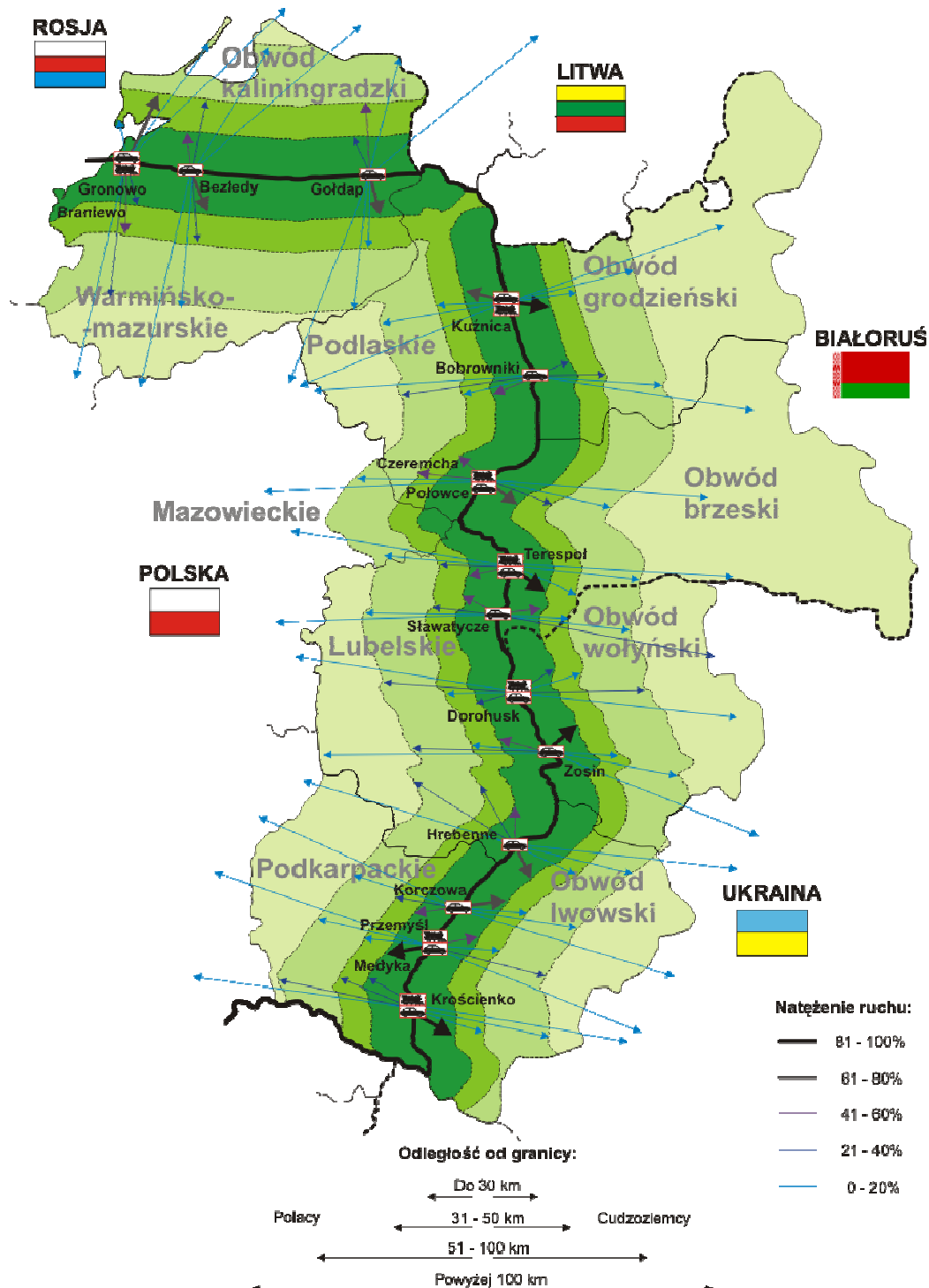
Należy podkreślić, że ok. 63% wydatków cudzoziemców i ok. 67% wydatków Polaków zostało poniesionych w pasie do 50 km od granicy, przy czym ponad 49% wydatków cudzoziemców i ponad 44% wydatków Polaków poniesiono w pasie do 30 km.

Wykres 10. Struktura Polaków i cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów

Delimitację obszarów oddziaływania zewnętrznej granicy Unii Europejskiej dokonaną na podstawie wyników badania, przy uwzględnieniu odległości od granicy miejsca zamieszkania oraz miejsca dokonania zakupów osób przekraczających tę granicę, przedstawiono na mapach 1 i 2.

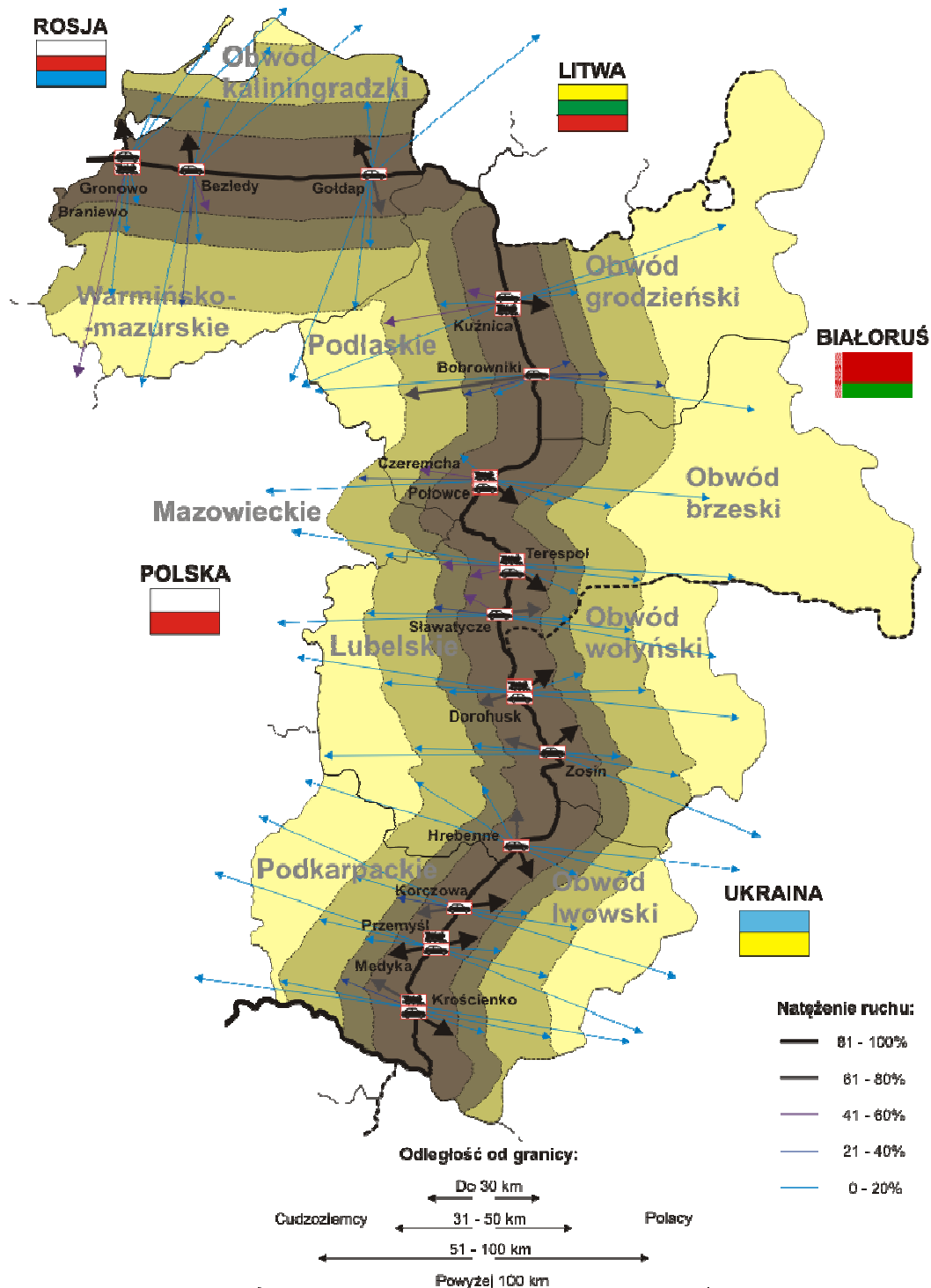
Mapa 1. Delimitacja obszarów oddziaływania granicy na podstawie odległości od granicy miejsca zamieszkania Polaków i cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

Zdecydowana większość cudzoziemców i Polaków objętych ankietyzacją mieszkała w pasie do 50 km od granicy: w przypadku granicy z Białorusią – ponad 87% cudzoziemców

i ponad 86% Polaków, z Rosją – odpowiednio ponad 79% i 77%, a z Ukrainą – ok. 67% cudzoziemców i ponad 69% Polaków. Wśród cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską i polsko-białoruską większość stanowili mieszkańcy strefy do 30 km, odpowiednio ok. 57% i ok. 74%, a przypadku granicy polsko-rosyjskiej – w pasie 31-50 km (ok. 53%). W pasie do 30 km od granicy mieszkało ok. 51% Polaków przekraczających granicę polsko-ukraińską, ok. 58% – granicę polsko-białoruską i ponad 53% – granicę polsko-rosyjską.

Mapa 2. Delimitacja obszarów oddziaływania granicy na podstawie odległości od granicy miejsca dokonania zakupów przez Polaków i cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

Największa liczba cudzoziemców objętych ankietyzacją dokonywała zakupów w pasie do 50 km od granicy z Ukrainą – ok. 83%, następnie od granicy z Białorusią – ok. 64% i od granicy z Rosją – ponad 44%. Z kolei przytłaczająca większość Polaków dokonywała zakupów w pasie do 50 km, zarówno w przypadku granicy z Rosją – ok. 98%, z Ukrainą – ponad 96%, jak i z Białorusią – ok. 95%.

PODSUMOWANIE

Wyniki badania obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na granicy zewnętrznej Unii Europejskiej na terenie Polski pozwalają na stwierdzenie, że procesy związane z ruchem granicznym mają duże znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów transgranicznych. Największa intensywność zjawisk związanych z ruchem granicznym występuje na obszarach położonych w pasie do 50 km wzdłuż granicy, o czym świadczy między innymi odsetek osób przekraczających granicę, które ponosiły wydatki w tym pasie (ponad 73% cudzoziemców i ponad 96% Polaków), jak również fakt, że mieszkańcy miejscowości zlokalizowanych na tym obszarze stanowili zdecydowaną większość wśród przekraczających granicę (około 76% cudzoziemców i prawie 73% Polaków). Należy też zaznaczyć, że ok. 63% wydatków cudzoziemców i ok. 67% wydatków Polaków zostało poniesionych w pasie do 50 km.

Badanie pokazuje, że wartość wydatków poniesionych przez Ukraińców w Polsce i Polaków na Ukrainie jest znacząca w relacji z obrotami handlu zagranicznego Polski z Ukrainą. W I kwartale 2010 r. wydatki na zakup towarów poniesione w Polsce przez cudzoziemców, deklarujących jako kraj stałego zamieszkania Ukrainę, wyniosły 406,5 mln zł, a wydatki Polaków na Ukrainie – 70,9 mln zł. Dane o wymianie towarowej prezentowane przez statystykę handlu zagranicznego pokazały, że eksport towarów z Polski na Ukrainę w I kwartale 2010 r. wyniósł 2 494,1 mln zł², natomiast import z Ukrainy – jako kraju wysyłki – wyniósł 882,7 mln zł³.

Znacząca jest również wartość wydatków poniesionych przez Białorusinów w Polsce. W I kwartale 2010 r. wydatki na zakup towarów poniesione w Polsce przez cudzoziemców, deklarujących jako kraj stałego zamieszkania Białoruś, wyniosły 205,3 mln zł, a wydatki Polaków na Białorusi – 14,4 mln zł. Z kolei eksport towarów z Polski na Białoruś wyniósł 882,9 mln zł, a import z Białorusi (jako kraju wysyłki) – 755,8 mln zł.

Wydatki na zakup towarów poniesione w Polsce przez cudzoziemców deklarujących jak kraj stałego zamieszkania Rosję wyniosły 43,6 mln zł, natomiast wydatki Polaków deklarujących jako kraj pobytu Rosję – 8,6 mln zł. Z kolei eksport towarów z Polski do Rosji wyniósł 3 998,1 mln zł, natomiast import z Rosji – jako kraju wysyłki – wyniósł 12 042,2 mln zł.

Wydatki na zakup towarów poniesione przez Polaków w Rosji oraz Rosjan w Polsce są zdecydowanie niższe w porównaniu z wydatkami poniesionymi na zakup towarów przez Białorusinów i Ukraińców w Polsce oraz Polaków na Białorusi i Ukrainie. Z kolei eksport z Polski do Rosji i import z Rosji jest o wiele wyższy niż w przypadku Ukrainy i Białorusi. W związku z tym wydatki poniesione na zakup towarów w Polsce przez cudzoziemców deklarujących kraj stałego zamieszkania Rosję są niewielkie w porównaniu z eksportem z Polski do Rosji.

Wydatki poniesione w I kwartale 2010 r. przez cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w porównaniu z obrotami handlu zagranicznego województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego oraz warmińsko-mazurskiego jest zróżnicowana. Wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę w województwie lubelskim, stanowiły 25,4% wartości średniego kwartalnego eksportu ogółem z województwa lubelskiego w 2009 r. Analogiczna relacja dla województwa podlaskiego wyniosła 13,4%,

² Dane tymczasowe.

³ Dane tymczasowe.

podkarpackiego 7,6%, a warmińsko-mazurskiego 1,4%⁴. Wydatki poniesione za granicą przez Polaków, przekraczających granicę w województwie lubelskim stanowiły ok. 5,0% wartości średniego kwartalnego importu ogółem z województwa lubelskiego w 2009 r. Analogiczna relacja dla województwa podkarpackiego wyniosła 1,9%, warmińsko-mazurskiego – ok. 1,0%, a podlaskiego – 0,8%⁵.

Warto też dodać, że wartość zakupów towarów dokonanych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej w I kwartale 2010 r. w cenach bieżących stanowiła 5,1% łącznej wartości sprzedaży detalicznej województw zlokalizowanych przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej przypadającej średnio na kwartał w 2008 r.

Ważnym elementem ułatwiającym przekraczanie granicy było wprowadzenie małego ruchu granicznego, z którego korzysta coraz więcej osób na granicy polsko-ukraińskiej. Mały ruch graniczny ułatwia kontakty pomiędzy mieszkańcami po obu stronach granicy, może też pozytywnie wpływać na rozwój gmin, które znajdują się w strefie przygranicznej. Podobne oczekiwania są związane z podpisaną w dniu 12 lutego 2010 r. *Umową między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o zasadach małego ruchu granicznego*.

UWAGI METODYCZNE

Badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym prowadzone jest przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie we współpracy z Urzędami Statystycznymi w Lublinie, Białymstoku i Olsztynie. Realizowane jest przy wsparciu Straży Granicznej i Służby Celnej oraz władz regionalnych.

Tematem badania jest wysokość i struktura wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców oraz wydatków poniesionych przez Polaków za granicą, m.in. na towary żywnościowe i nieżywnościowe, noclegi i inne usługi. Badanie dotyczy obrotu nierejestrowanego na zgłoszeniach celnych. Badane są również: cel podróży, odległość od granicy miejsca zamieszkania i miejsca dokonania zakupów, częstotliwość przekraczania granicy, w przypadku Polaków – kraj pobytu za granicą, w przypadku cudzoziemców – kraj stałego zamieszkania oraz posiadanie Karty Polaka. Od momentu wejścia w życie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego (lipiec 2009 r.) zaczęto pozyskiwać informacje od osób przekraczających granicę polsko-ukraińską w ramach małego ruchu granicznego (MRG).

Badaniem są objęci cudzoziemcy wyjeżdżający z Polski (mieszkający na stałe za granicą) i Polacy (mieszkający na stałe w Polsce) powracający do kraju samochodami osobowymi, autokarami, motocyklami, pieszo oraz koleją. Badane są wylosowane osoby przekraczające granicę.

Ankieta wypełniana jest dla pojedynczej osoby lub jednorodnej grupy osób (np. rodziny) podróżującej razem i razem ponoszącej wydatki. Ankieta zawiera 8 pytań (w przypadku cudzoziemców dodane jest pytanie o Kartę Polaka), jest anonimowa i prosta w wypełnieniu. Formularze dla cudzoziemców przygotowane są w językach: ukraińskim, rosyjskim, angielskim, niemieckim i francuskim. Informacje są pozyskiwane w formie wywiadu lub samodzielnego wypełnienia ankiety przez respondenta. Badanie przeprowadzają profesjonalni ankieterzy statystyki publicznej.

⁴ Na podstawie sprawozdania o przychodach, kosztach i wyniku finansowym oraz o nakładach na środki trwałe F-01/T-01 za okres I-XII 2009 r. Wartość sprzedaży na eksport podmiotów z województwa lubelskiego za okres I-XII 2009 r. wyniosła 5 399,0 mln zł, z województwa podkarpackiego – 10 820,4 mln zł, z podlaskiego – 3 793,1 mln zł, a z warmińsko-mazurskiego – 6 669,8 mln zł.

⁵ Tamże. Import z województwa lubelskiego za okres I-XII 2009 r. wyniósł 4 187,1 mln zł, z województwa podkarpackiego 6 173,8 mln zł, z warmińsko-mazurskiego – 3 765,5 mln zł, a z podlaskiego – 3 268,4 mln zł.

Badaniem objęte są przejścia graniczne z ruchem osobowym zlokalizowane na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski.

Ankietyzacja prowadzona jest w wylosowane dni tygodnia w taki sposób, by w kwartale każdy dzień tygodnia wystąpił jeden raz.

Badany jest asortyment towarów cieszących się największym popytem, odpowiednio wśród Polaków i cudzoziemców. Wartość wydatków podawanych przez respondentów w walutach obcych jest przeliczana na złotówki według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu, w którym przeprowadzono badanie.

Podstawę szacowania wyników stanowią dane z ankiet oraz informacje Straży Granicznej o ruchu granicznym. Badanie prowadzone jest na próbie około 1%.

W I kwartale 2010 r. zebrano łącznie 23,2 tys. ankiet, z tego 8,6 tys. od Polaków i 14,6 tys. od cudzoziemców.

Seminarium naukowe poświęcone
problematyce obszarów transgranicznych pt.

**BADANIA TRANSGRANICZNE –
WYNIKI, PROBLEMY, WYZWANIA**

odbędzie się w Głównym Urzędzie Statystycznym
w dniu 18 czerwca 2010 r.